

Д. П. Урсу

Байбуртли Ягья Наджі Сулейманович

БАЙБУРТЛИ Ягья Наджі Сулейманович (1876, м. Бахчисарай, нині АР Крим – 25. 08. 1942, Архангел. обл., РФ) – педагог, громадський діяч. Закін. у Стамбулі лицей «Султанів», вивчав рос. мову та літературу в комерц. училищі в Одесі. 1902–08 працював учителем в Алупці. Від 1908 – директор школи у Бахчисараї, одночасно співпрацював у г. «Терджиман» («Перекладач»). Брав активну участь у нац.-визв. русі. Перекладав твори світ. класики кримськотатар. мовою, писав вірші, п'єси, повісті. Автор п'єс «Заваллы Айше» («Бідна Айше»), «Юсуфчыкъ» («Юсуфчик»), повісті «Эски медресе» («Старе медресе»). Усі твори Б. опубл. у Сімферополі. Рукопис роману конфісков. під час арешту і зник. Б. виховав плеяду діячів культури Криму. Серед його учнів – письменник [Ш. Алядін](#). Делегат 1-го Всесоюз. учит. з'їзду (1925, Москва). 1935 звільн. з роботи. Влаштувався учителем лікнепу в Бахчисараї. Заарешт. 17 лютого 1937, засудж. 14 серпня 1938 до 8 р. таборів. Помер у концтаборі. Реабіліт. 27 серпня 1957.

Основні твори

Элифбе (Буквар). Багьчасарай, 1913; 1916; Акъмесджид, 1926; Татарларда усул-джедид (Нова методика у татар) // Янъы Чолпан (Нова Венера). 1923. № 2; Козьяш чешмеси (Фонтан сліз) // Йылдыз (Зірка). 1994. № 4.

Рекомендована література

1. Байбуртлы Н. Бадам акъкъында (Про батька) // Достлукъ. 1990, 31 берез.;
2. Н. Kırmılı. Kırim tatarlarında millî kimlik ve millî hareketler (Киримли Х. Національна самосвідомість та національний рух у кримських татар). Ankara, 1996;
3. Деятели крымскотатарской культуры. (1921–1944 г.): Биобиблиографический словарь / Гл. ред. и сост. Д. П. Урсу. Сф., 1999.

Бібліографічний опис:

Байбуртли Ягья Наджі Сулейманович / Д. П. Урсу // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-38908>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).